

نقش معماری در ارتباطات انسانی

دکتر ماندانا صنیعی - دکتر علمی ادب و فرهنگی

عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شرق

عضو هیأت علمی دانشگاه تهران

سرشناسه	:	صنّعی، ماندانا، ۱۳۵۳ -
عنوان و نام پدیدآور	:	نقش معماری در ارتباطات انسانی / ماندانا صنّعی، علی اکبر فرهنگی.
مشخصات نشر: تهران	:	هوشمند تدبیر، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	:	۱۹۸ ص. : مصور (رنگی).
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۴۱۸-۱۳۰-۳ : ۲۰۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	:	فیبا
یادداشت: کتابنامه	:	ص. ۱۸۰ - ۱۸۹.
موضوع	:	معماری و جامعه
موضوع	:	Architecture and society
موضوع	:	معماری و انسان شناسی
موضوع	:	Architecture and anthropology
موضوع	:	ارتباط در شهرسازی
موضوع	:	Communication in city planning
موضوع	:	معماری -- عوامل انسانی
موضوع	:	Architecture -- Human factors
شناسه افزوده	:	تسکیم، علی اکبر، ۱۳۲۱ -
رده بندی کنگره	:	۵۴۳.۶۸ / ۱ ص. ۱۳۹۶
رده بندی دیویی	:	۷۲۰

نام کتاب		نقش معماری در ارتباطات انسانی
مولفین		دکتر ماندانا صنّعی - دکتر علی اکبر فرهنگی
ناشر		انتشارات هوشمند تدبیر
مدیر مسئول		محمد قجر
مدیر اجرایی		فهمیه حسینی
صفحه آرای و جلد		ماندانا صنّعی - بهمن طالبی اسکندری شاد
نوبت چاپ		اول - پاییز ۱۳۹۶
تیراژ		۱۰۰۰ نسخه
قیمت		۲۰۰۰۰ ریال
شابک		۹۷۸-۶۰۰-۴۱۸-۱۳۰-۳



انتشارات هوشمند تدبیر

آدرس و شماره تلفن ناشر: تهران، خیابان انقلاب، بین خیابان دانشگاه و خیابان ابوریحان، پلاک ۱۱۷۶، طبقه اول
نشانی دفتر مرکزی: تهران، میدان فردوسی، خیابان انقلاب، خیابان موسوی (فرصت سابق)، کوچه اعتماد مقدم، پلاک ۳، واحد ۱
تلفن: ۰۹۱۳۳۸۶۱۲۶۷-۸۸۳۴۹۶۹۴ - ۶۶۴۶۰۱۲۸

حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۲	دیاجه.....
۱۵	فصل اول.....
۱۵	ارتباطات انسانی.....
۱۷	۱-۱ ارتباط.....
۱۷	۲-۱ ارتباط.....
۱۸	۱-۲-۱ ارتباطات انسانی.....
۱۹	۲-۲-۱ ارتباطات غیرکنشی.....
۱۹	۱- زبان علامات.....
۲۰	۲- زبان عمل.....
۲۰	۳- زبان اشیاء.....
۲۳	۳-۱ ارتباط میان فردی در یک رابطه اجتماعی.....
۲۳	۴-۱ انواع ارتباطات انسانی.....
۲۶	۵-۲-۲ مدل پیشنهادی طبقه‌بندی ارتباطات انسانی.....
۲۷	۶-۱ تقسیم‌بندی ارتباطات انسانی در فضای معماری.....
۳۱	فصل دوم.....
۳۱	معماری.....
۳۳	۱-۲ تعریف معماری.....
۳۷	۲-۲ پیشینه معماری.....
۴۲	۱-۲-۲ معماری معاصر ایران.....
۴۷	۱-۲-۲-۱ اصول معماری ایرانی.....
۴۹	۳-۲ انواع معماری در عرصه فعالیت‌های علمی جدید.....

۵۰	۲-۴ معماری به مثابه رسانه
۵۳	فصل سوم
۵۳	شهر
۵۵	۱-۳ اندیشه شهر
۵۶	۲-۳ طراحی فضای شهری و ارتباطات انسانی
۵۷	۳-۳ ساخت اجتماعی و شخصیت
۵۸	۴-۳ سه نظر در باب ارتباطات انسانی در شهر
۵۸	۴-۲ دیدگاه جبرگرایی اکولوژیکی
۵۹	۳-۴-۱ دیدگاه ترکیبی (غیراکولوژیست‌ها)
۶۰	۳-۴-۳ دیدگاه خرد و فرهنگ
۶۱	۳-۵ شهرنشینی و محیط بخله
۶۱	۳-۵-۱ هاروی و تجدید ساختار فضا
۶۲	۳-۵-۲ کاستلز و شهرنشینی و شبکه‌های اجتماعی
۶۳	۳-۵-۳ جان لوگان و هاروی مولوچ
۶۴	۳-۶ نظریه شکل شهر و ارتباطات انسانی
۶۵	۳-۷ فضاهای عمومی و گفت‌وگو
۶۹	فصل چهارم
۶۹	فضا
۷۱	۴-۱ تعریف فضا
۷۴	۴-۲ فضای معماری
۷۸	۴-۳ فضای شهری
۷۹	۴-۳-۱ فضای شهری در گذشته
۸۲	۴-۳-۲ فضای شهری در زمان کنونی
۸۳	۴-۴ فضای خصوصی
۸۵	۴-۵ فضای شخصی

۸۸	۱-۵-۴ عوامل مرتبط با فضای شخصی
۸۹	۶-۴ فضای قابل دفاع
۹۱	۷-۴ فضاهای خصوصی باز و نیمه باز
۹۲	۱-۷-۴ استقلال هر واحد مسکونی
۹۲	۲-۷-۴ قلمرو یک واحد مسکونی
۹۲	۳-۷-۴ قابلیت گسترش و امکان ساخت تدریجی
۹۳	۴-۷-۴ امنیت
۹۴	۱-۷-۴ آرامش، خانواده، اصل کارآیی واحد مسکونی
۹۵	۶-۷-۴ نمودن از مع و بهشت در قلب واحدهای مسکونی
۹۷	۷-۷-۴ تعدی به آرامش دیگران
۹۸	۸-۴ فضای ارتباطی و جغرافیای انان
۹۹	۱-۸-۴ فاصله صمیمی یا دور
۹۹	۲-۸-۲ فاصله شخصی
۹۹	۳-۸-۴ فاصله اجتماعی
۱۰۰	۴-۸-۴ فاصله عمومی
۱۰۱	۵-۸-۴ مطالعه وست گیت
۱۰۱	۹-۴ فضای اجتماع پذیر و اجتماع گریز
۱۰۳	۱۰-۴ فضای مؤثر بر ارتباطات انسانی
۱۰۷	۱۱-۴ عدم انطباق فضاهای موجود با الگوی رفتاری
۱۰۸	۱-۱۱-۴ تأمین وسایل شهری لازم در مکانهای مناسب
۱۰۹	۱۲-۴ چکیده‌ای از تحقیقات ویلیام اچ. وایت
۱۱۴	۱۳-۴ چند تحقیق دیگر
۱۱۶	۱۴-۴ نقش فضا در ارتباطات انسانی
۱۱۹	فصل پنجم
۱۱۹	ادراکد

۱۲۱	۱-۵ تعریف ادراک.....
۱۲۳	۲-۵ ادراک محیط.....
۱۲۴	۳-۵ نظریه گشتالت ادراک.....
۱۲۵	۱-۳-۵ قانون مجاورت.....
۱۲۵	۲-۳-۵ قانون تشابه (مشابهت).....
۱۲۶	۳-۳-۵ قانون بستگی (تجمع).....
۱۲۶	۴-۳-۵ قانون تداوم مطلوب (امتداد متناوب یا پیوستگی).....
۱۲۷	۵-۳-۵ قانون بسته بودن.....
۱۲۷	۶-۳-۵ قانون سطح.....
۱۲۸	۷-۳-۵ قانون تقارن (فرینه بودن).....
۱۲۹	۸-۳-۵ نظریه کنش متقابل ادراک.....
۱۳۱	۵-۵ نظریه بوم‌شناختی (کولریک) ادراک.....
۱۳۳	۶-۵ طرحواره‌های ذهنی.....
۱۳۳	۷-۵ دیدگاه محتمل‌گرایان.....
۱۳۴	۸-۵ مفاهیم بنیادی نظریه راجرز.....
۱۳۴	۱-۸-۵ نظریه شخصیت.....
۱۳۸	۲-۸-۵ ماهیت انسان.....
۱۳۸	۹-۵ فرآیند ادراک محیط.....
۱۳۹	۱۰-۵ برخی از دلایل تشابه در ادراک.....
۱۴۱	فصل ششم.....
۱۴۱	محیط.....
۱۴۳	۱-۶ انگیزش.....
۱۴۹	۲-۶ معنادار بودن محیط.....
۱۵۱	۳-۶ اثر قرارگاه‌های رفتاری بر ارتباطات انسانی.....
۱۵۳	۴-۶ نقش محیط در شکل دهی ارتباطات انسانی (معنی‌گری کالیدی).....

۱۵۷	۵-۶ معنای محیط ساخته شده.....
۱۵۹	۶-۶ محیط اجتماعی و تأثیرات آن بر ارتباطات انسانی.....
۱۵۹	۱-۶-۶ فشار گروهی - هم‌رنگی با جماعت.....
۱۶۰	۲-۶-۶ آسان‌سازی اجتماعی.....
۱۶۰	۳-۶-۶ هنجارها.....
۱۶۱	۴-۶-۶ نگرش‌ها.....
۱۶۲	۵-۶-۶ نقش اجتماعی.....
۱۶۳	۷-۶ تعامل اجتماعی در مناطق مسکونی.....
۱۶۴	۸-۶ خلوت.....
۱۶۶	۹-۶ ازدحام.....
۱۶۷	۱۰-۶ مجاورت مکانی و هم‌مرزهای اجتماعی در مناطق مسکونی.....
۱۶۹	۱۱-۶ شخصیت و محیط.....
۱۷۱	۱-۱۱-۶ شخصیت برون‌نگر در برابر شخصیت درون‌نگر.....
۱۷۳	۱۲-۶ مکتب شیکاگو.....
۱۷۴	۱-۱۲-۶ بوم‌شناسی انسانی.....
۱۷۵	۲-۱۲-۶ تأثیر محیط بر فرد.....
۱۷۸	۱۳-۶ کنش متقابل انسان و محیط.....
۱۸۰	۱۴-۶ سه دیدگاه در مورد تأثیر محیط بر ارتباطات انسانی.....
۱۸۲	فهرست منابع.....
۱۹۲	فهرست نام‌ها.....

دیباچه

معماری هنر طراحی ساختمان‌های زیباست، ساختمان‌هایی جذاب، خوش طرح و خوش ساخت. ساختمان‌هایی برازنده و معنادار برای اجتماع. قرن‌هاست که معماری را محبوب هنرها می‌شناسند. با نگاهی عمیق و دقیق می‌توان مشاهده کرد که هیچ شکلی از معماری پایدار نبوده، مگر آنکه پاسخگوی نیازها و انتظارات انسان بوده باشد. به همین سبب معماری با نقل پیام از گذشته و انطباق آن با زمان حال، با انسان سخن می‌گوید. معماری اساساً ساختمان‌سازی است، اما نوع خاصی از ساختمان‌سازی و شاید عجیب به نظر برسد که بگوییم، مهارت اصلی آن بهره‌گیری از فضا است.

انسان همان‌گونه که پیوسته با محیط خویش در تعامل است، با فضاهای معماری که بخشی از محیط است در سانس هم‌ساز می‌رسد زیرا او پدیدآورنده و مصرف‌کننده معماری است. این تعامل که از ابتدا وجود داشته امروزه با شرف، علم و تکنولوژی سرعت بیشتری یافته. در قدیم خانه‌ها نه تنها پاسخ‌دهنده به نیاز فیزیکی، بلکه در سانس معنای برآورنده نیاز معنوی انسان‌ها بوده‌اند.

هرگز فکر کرده‌اید که یک خانه زیبا، نه تنها حیاط مرکزی و حوضی پر از آب با کاشی‌های آبی فیروزه‌ای، و در کنار آن باغچه‌ای پر از گل شاه‌عباسی، محمدی و یاس، یا درختان انار و گیلاس و انگور و ... چرا تا این حد به شما آرامش می‌دهد؟ چقدر با تابش نور در ارسی‌های رنگین پنجره‌ها دل‌نشین است، یا اینکه نوشیدن یک استکان چای در فضای رعیت‌کننده ایوان تا چه اندازه خاطره‌انگیز و پرمعناست؟

هر روزه بناها، محله‌ها و شهرهای جدیدی ساخته می‌شوند. این فضاها قادرند برخی از الگوها و معیارهای رفتاری را تقویت کنند و برخی دیگر را تضعیف کنند و یا حتی نقشهای اجتماعی نوینی را بر ساکنین خود تحمیل نمایند و جهت و ابعاد جدیدی به رفتار و ارتباطات انسانی ساکنین خود ببخشند.

بنابراین نظریه‌ای که می‌گوید بشر باید با هر محیط جدیدی انطباق‌پذیری داشته باشد صحیح نمی‌باشد. در عوض بشر باید محیط خود را براساس سازش با نیازهای بیولوژیکی و نیز فکری و روحی خردش شکل دهد.

از این رو، گاهی از این‌ها، معماران را در طراحی مطلوب‌تر فضاها و در جهت تقویت ارتباطات انسانی یاری می‌بخشند.

حال این سوال مطرح می‌شود که آیا معماری می‌تواند در ارتباطات انسانی (ارتباط انسان با دیگران، با خود با طبیعت و حتی ارتباط با خدا) نقش داشته باشد؟

به نظر می‌رسد معماری در بوجود آوردن تزیینات میان انسانها نقش مؤثری داشته باشد. در این کتاب سعی شده است این رابطه‌ها هر چه بیشتر کشف و بررسی شوند، تا بلکه این نقش را که معماری در روابط و رفتار ما برای برقراری ارتباط با یکدیگر، با خود طبیعت یا حتی با خدا ایجاد می‌کند هر چه بیشتر نمایان شود.

در نهایت این کتاب را اگر سودی است مرهون راهنمایی‌های به‌درخ‌ستادانم جناب آقای دکتر علی‌اکبر فرهنگی و جناب آقای دکتر علی‌رضا عینی‌فر است و اگر نقص و سهوی هست متوجه این قلم خواهد بود. با سپاس فراوان از این بزرگواران که برای الطاف و یاریهایشان هیچ انتها و برای بیان زحماتشان هیچ واژه‌ای نمی‌توان یافت.